

Helsingissä 13.4.2010

Lääketieteenkandidaattiseuran lausunto opetusministeriön alaisen koulutukseen siirtymistä ja tutkinnon suorittamista pohtineen työryhmän muistioon

Opetusministeriön asettaman, Anita Lehikoisen johtaman työryhmän tavoitteena oli kartoittaa toisen asteen opinnoista korkeakouluihin siirtymisen nykytilanne ja sen ongelmakohdat sekä miettiä mahdollisia ratkaisukeinoja ongelmiin. Työryhmän haastavana tehtävänä oli löytää keinot, joilla suomalaisten nykyisiä työuria voitaisiin pidentää niiden alkupäästä lukien.

Muistion ehdotus opinto-ohjauksen tehostamisesta jo peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen sekä myös korkeakouluopintojen aikana on hyvin kannatettava. Hyvä ohjaus ja neuvonta auttavat nuorta hakeutumaan hänelle sopivalle alalle ja tukevat häntä opintojen aikana, millä on uskoaksemme suotuisa vaikutus opintojen etenemisnopeuteen.

Sen sijaan työryhmän ehdottamat keinot nopeuttaa opiskelijoiden siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeakouluopintoihin soveltuvat mielestämme huonosti lääketieteelliseen tiedekuntaan, emmekä usko niiden toimivan sellaisenaan muillakaan aloilla.

Ylioppilaskirjoitukset ovat jo nykyisellään nuorelle ihmiselle rankka ja stressaava koettelemus, ja mikäli ylioppilastutkinnon painoarvoa korkeakoulujen sisäänotossa lisätään merkittävästi, lisääntyvät luonnollisesti myös lukio-opintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät paineet. Tämä johtaisi todennäköisesti siihen, että lukio-opiskelijat hajauttaisivat opintonsa tulevaisuudessa yhä useammin neljälle tai viidelle vuodelle, millä olisi täysin päinvastainen vaikutus opintojen kokonaispituuteen kuin mitä työryhmä ehdotuksillaan tavoittelee. Kuten työryhmän raportti mainitseekin, uudistuksen seurauksena olisi todennäköisesti myös ylioppilastutkintoarvosanojen korotuskierre sekä mahdollisesti valmennuskurssitoiminnan siirtyminen pääsykoevalmennuksesta nykyistä huomattavasti laajemmaksi ylioppilaskirjoituksiin tähtääväksi preppauskurssitoiminnaksi. Ongelmaksi saattaisivat lisäksi nousta lukiolaisten lisääntyvä uupumus ja jopa mielenterveydelliset ongelmat.

Ylioppilastutkinnon painoarvon kasvaessa lisääntyisi mahdollisesti myös opiskelijoiden keskittyminen vain muutamien aineiden opiskeluun jo lukio-opintojen aikana, jolloin lukioiden rooli yleissivistävinä opinahjoina heikkenisi. Nykyisenkaltainen järjestelmä, jossa ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen perusteella on mahdollista saada lähtöpisteistä opiskelijavalintaan, kannustaa ahkeraan opiskeluun jo lukiossa, mutta ei tee mahdottomaksi

hakeutumista tietyille alalle myöhemminkään niiltä, jotka eivät vielä lukioaikanaan ole päättäneet tulevaa opiskelupaikkaansa tai niiltä, jotka tulevat lukio-opintojen aikana tai niiden jälkeen toisiin aatoksiin toiveopiskelupaikkansa suhteen.

Useilla aloilla nykyisin käytössä oleva pääsykoejärjestelmä antaa tiedekunnille huomattavasti ylioppilaskirjoituksia paremman mahdollisuuden ohjata opiskelijavalintaa siten, että alaa opiskelemaan pääsee alalle soveltuvia ihmisiä. Useilla aloilla tarvitaan paljon muutakin kuin asioiden hyvää tiedollista hallintaa. Pääsykokeeseen valmistautumalla nuori myös osoittaa olevansa motivoitunut opiskelemaan valitsemaansa alaa. Valintakokeeseen valmistautuminen on ainakin omassa tiedekunnassamme myös muilla tavoin hyödyllistä: valintakoemateriaalin opiskeltuaan tiedekuntaan hyväksytyt opiskelijat ovat tiedollisesti valmiimpia aloittamaan lääketieteen opinnot kuin he olisivat heti pelkkien lukio-opintojen jälkeen. Valintakoemateriaaliin tutustuminen antaa myös nuorelle itselleen mahdollisuuden tarkastella omaa soveltuvuuttaan hakemalleen alalle jo ennen opiskelupaikan vastaanottamista. Mikäli valinta korkeakouluihin tapahtuisi yksinomaan ylioppilastutkintotodistuksen perusteella, niin sanottuna paperivalintana, vaarana olisi, että koulutusohjelman keskeyttäneiden ja tutkinto-ohjelmasta toiseen vaihtavien opiskelijoiden määrä kasvaisi nykyisestä.

Nykyisellään jopa noin 93 % Helsingin lääketieteelliseen tiedekuntaan hyväksytyistä suorittaa joko lääketieteen lisensiaatin tai hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon, ja valmistuminen tapahtuu pääsääntöisesti tavoiteajassa. Tiedekuntamme opintojen tiukka koulumainen rakenne sekä suuri pakollisten kontaktiopetusten määrä kannustavat opintojen suorittamiseen ajallaan, keskimääräinen valmistumisaika lääketieteen lisensiaatiksi (360 ECTS) on 6,2 vuotta. Selviä pullonkaulavaiheita opintojen etenemisen suhteen ei tiedekunnassamme ole. Joidenkin opiskelijoiden kohdalla valmistumista pitkittäviä tekijöitä saattavat olla vaihto-opiskelijaksi lähteminen tai tutkimustyön tekeminen opintojen ohessa. Kansainvälistymistä ja korkealaatuista lääketieteellistä tutkimusta kuitenkin tarvitaan, eikä näiden vaihtoehtojen evääminen tiedekuntamme opiskelijoilta ole mielestämme perusteltavissa. Opiskelijoiden valmistumisen nopeuttaminen ei ole mahdollista myöskään tutkintovaatimuksia supistamalla, sillä lääkärikoulutuksen laajuudelle on EU-tasolla määritelty vähimmäispituus. Lääkäri- ja hammaslääkäri-ammattien haastavuuden vuoksi pitkä koulutusaika on lisäksi muutenkin hyvin perusteltavissa.

Anita Lehikoisen johtama työryhmä esittää muistiossaan, että tulevaisuudessa korkeakouluun hakeva voisi hakea ensisijaisesti laajempaan yksikköön, esimerkiksi tiedekuntaan, ja vasta myöhemmin päättää tarkan koulutuslinjansa. Lääketieteelliseen tiedekuntaan tämänkin sopii valitettavan huonosti. Sekä opetus- että sosiaali- ja terveysministeriö haluavat jo työvoimapolitiittisistakin syistä olla selvillä siitä, kuinka paljon hammaslääkäreitä ja lääkäreitä maassamme vuosittain valmistuu. Tietyltä koulutuslajalta valmistuvien määrää olisi huomattavasti vaikeampi arvioida, jos linjan vaihto tiedekunnan sisällä onnistuisi helposti. Tiedekunnassamme käynnissä olevan opinto-ohjelman uudistamisen myötä koulutusohjelmasta toiseen siirtyminen tulee olemaan hankalaa myös siitä syystä, että lääketieteen ja hammaslääketieteen lisensiaattien opintojen sisällöt tulevat eriytämään toisistaan nykyistä selvemmin opintojen alusta lähtien.

Lääkätieteenkandidaattiseura r.y.

Maamme väestön ikärakenteen muuttuessa yhä vanhemmaksi on tärkeää, että korkeakouluistamme valmistuu osaavia, alallaan viihtyviä ja tehokkaasti työtään tekeviä ammattilaisia. Liian harva uusi ylioppilas pääsee tällä hetkellä jatkamaan opintojaan korkeakoulussa heti lukiosta valmistumisensa jälkeen. Emme kuitenkaan usko, että Lehikoisen johtaman työryhmän ehdotus ylioppilastutkinnan painoarvon huomattavasti lisäämisestä ja pääsykokeista luopumisesta palvelee tätä tarkoitusta pitkällä tähtäimellä. Pidämme nykymuotoista, useilla aloilla käytössä olevaa pääsykokeeseen pohjautuvaa ja samanaikaisesti ylioppilastutkinnossa menestymisen huomioivaa järjestelmää hyvänä menetelmänä yliopistojen opiskelijavalinnassa ja kannatamme sen jatkoa.

Lääkätieteenkandidaattiseuran puolesta,

Joonas Rautavaara
hallituksen puheenjohtaja

Antti Eranti
valtuuskunnan puheenjohtaja